

Monitoring škôd po mrazoch pokračuje

O ďalších krokoch po aprílových mrazoch diskutovali 9. mája v Bratislave zväzy a združenia - členovia SPPK - ktorých firmy zaznamenali najväčšie straty z titulu priameho poškodenia spálených plodov a vzhádzajúcej úrody, ušlého zisku na kvalite budúcej úrody a extrémne vysokých nákladov na intenzívnu protimrazovú ochranu.

Rokovania sa zúčastnili aj zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a dvoch komerčných poisťovní.

K najviac stratovým patria okrem ovocinárov aj vinohradníci. Riaditeľka Zväzu vinohradníkov a vinárov na Slovensku Jarmila Kaňuchová-Pátková uviedla, že mrazy v Malokarpatskej oblasti poškodili 40-50% zberových plôch. „Najhoršie sú na tom nitrianske, juhoslovenské a stredoslovenské vinohradnícke oblasti, kde až 60% plôch poznačil mráz na výmere 60-80%. Priame škody za stratu hrozna odhadujeme na 8,4mil. eur za celé Slovensko. Škody za stratu za víno počítame na úrovni 6,4mil. eur a zvýšené náklady na záchranu vinohradov ubrali pestovateľom z rozpočtu 800tisíc eur,“ uviedla J. Pátková.

Riaditeľ Agra poisťovne Dalibor Bán uviedol, že začiatkom mája začala poisťovňa s obhliadkami škôd priamo v teréne. *„Najvyššie škody sú v ovocných sadoch a vinohradoch, potom nasleduje cukrová repa a kukurica. Presné stanovenie výšky škôd sa zatiaľ oddaluje. Škoda nie je len na výnose, ale aj kvalite. Môžeme povedať, že 100% straty pravdepodobne neočakávame, ale budú vysoké,“* dodal D. Bán.

Riaditeľka Renomie Agro Viera Tóthová pripomenula na stretnutí, že poľná výroba je otvorená fabrika v prírode. *„Aj preto je poistenie pre pestovateľov, poľnohospodárov najúčinnnejšia forma, ako zabrániť škodám,“* uviedla V. Tóthová.

Čo ďalej?

Ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim vyzval pestovateľov, aby naďalej aktualizovali výšku strát. Čísla predložia ministerke pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, ktorá ich použije na ilustráciu škôd na Slovensku počas májového zasadania Rady ministrov pôdohospodárstva. Rakúsko na tomto rokovaní požiada o kompenzáciu škôd z európskych zdrojov. SPPK jednoznačne podporuje túto myšlienku. Monitoring škôd bude SPPK robiť do konca mája. Už teraz je však isté, že prípadných špekulantov, ktorí chcú na situácii a prípadných kompenzáciách zarobiť (hoci žiadne odškodnenie ešte vláda SR ani EÚ neschválila), SPPK nebude podporovať.

System poistenia treba zmeniť

Aprílové mrazy nanovo otvorili otázku zriadenia rizikového/garančného fondu. SPPK je za vytvorenie fondu za účasti poisťovní, poľnohospodárov a štátu. Z vyzbieraných peňazí by sa preplácali škody po udalostiach, ktoré komerčné poisťovne nepoistujú - teda tzv. nepoistiteľné, respektíve ťažko poistiteľné riziká. Podobné fondy fungujú aj v okolitých krajinách - napríklad Rakúšania majú tzv. Katastrofický fond (prispieva doň štát, spolkové krajiny, poľnohospodár, ale aj každý rakúsky zamestnanec zo svojich daní. Z peňazí sú hradené škody na súkromnom aj štátnom majetku.) či Česká republika pod názvom Garančný fond.

SPPK sa skôr inšpiruje práve českým Garančným fondom, do ktorého prispieva štát a poľnohospodár približne rovnakým dielom. Z tohto fondu sa hradia škody, ktoré vzniknú v rastlinnej a živočíšnej výrobe. Fond poskytuje peniaze napr. na kompenzáciu škôd po suchu, nadmerných zrážkach..., ale len tým firmám, ktoré sú poistené v komerčných poisťovniach.

SPPK si uvedomuje, že zriadenie takéhoto rizikového fondu po vzore Českej republiky je behom na dlhé trate. Skúsenosti z premenlivého počasia a naposledy najmä z aprílových mrazov však jasne ukazujú, že v budúcnosti sa musí zmeniť systém odškodňovania. Rýchlejším riešením zo strany vlády môže byť podpora ku komerčnému poisteniu v garantovanej výške formou dotácie tak, ako to funguje vo všetkých okolitých krajinách.